

Банки

Рейтингови
агенции

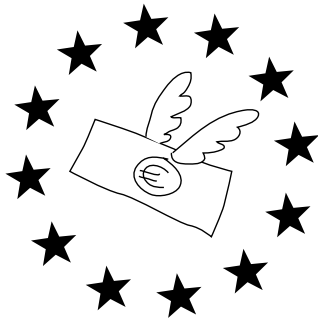
Хедж
фондове

Спекулатори

ДЖОБЕН
НАРЪЧНИК
ЗА КРИЗАТА
В

ЕС

ДЖОБЕН НАРЪЧНИК ЗА КРИЗАТА

ПРОИЗВЕДЕНО В ЕС

Икономическата криза, която разтърси света, може и да е започнала на Уол Стрийт, но беше влошена от действията на европейските институции и държавите-членки на ЕС.

Голяма част от т.нар. Дълга криза се дължи не на харченето на много средства от държавите, а от това, че те спасиха банките и спекулаторите.

Дългът на ЕС дори спада от 72% от БВП през 1999г. до 67% през 2007г. Покачва се бързо, след като правителствата в ЕС решиха да спасят банките през 2008г. Спасяването на ирландската банка, например, струваше 30% от ирландския БВП и тласна дълговете до рекордни нива.

<http://www.voxeu.org/index.php?q=node/5062>

КРИЗАТА

Като прехвърляха вината за кризата върху прекомерните разходи на правителствата, политиците и bankerите се опитваха да докажат, че единственото решение е да орежат обществените разходи. Това естествено влоши дълговата криза.

Строгите мерки доведоха до спад на икономическия растеж в целия ЕС. В Гърция БВП спадна с 7.3% през второто тримесечие на 2011г. Строгите мерки намалиха възможността на правителствата да изплащат дълговете си, което доведе до още по-голямо задлъжняване. Спекулаторите подхранваха съмнението, че някои страни няма да могат да си изплатят, и лихвените проценти скочиха. Това се случи с Гърция, Ирландия и Португалия, които изобщо не можеха да си позволят да изплащат държавните дългове.

<http://www.bbc.co.uk/news/business-13361930>

СПАСЕНИ ЕВРОПЕЙСКИ БАНКИ*

* Това са частични данни от първоначалната спасителна акция през 2008/2009 и не включват повече от 210 милиарда евро, отпуснати от Федералния Резерв на САЩ, в подкрепа на европейски банки

Повече от три години след кризата ЕС все още не може да овладее контрола над банките.

Не са наложени никакви ограничения върху размера на банките. Направени са само безли опити да се отдели банкирането на дребно от инвестиционното банкиране. Това изложи хората пред огромен риск, поет от спекулиращите инвеститори. Все още няма забрани за спекулативните търговски инструменти, които причиниха кризата. И накрая, слабите мерки, които ще принудят банките да намалят заемането си и да увеличат капиталовите резерви, няма да влязат в сила преди 2018г.!

ОПУСТОШИТЕЛНИ ПОСЛЕДСТВИЯ

Безработните в Гърция станаха почти 900 000 и се предполага, че ще надвишат 1.2 милиона, от 11 милиона население. Според официални данни, през август 2011г. в България безработицата е 11%, а в северозападната част на страната стигна 18% през октомври. В Испания, безработицата сред младите достигна повече от 40%! Тези числа напомнят Голямата депресия от 30-те години на XX век.

”Обществените последици в Гърция са катастрофални. Цели общности са опроastedени от безработица, като хората губят средствата за живот, както и режима, навиците и уважението от нормалната работа”
Костас Ланавитсас, SOAS

ШОКИРАЩИ ФАКТИ

Докато орязванията в бюджета помитаха Европа, броят на богатите хора в Европа – с повече от 1 милион долара в брой – всъщност се покачи през 2010г. с 7.2% до 3.1 милиона човека. Заедно те имат повече от 10.2 трилиона щатски долара.

Петте най-големи банки в Европа имат печалби от 28 милиарда евро през 2010г.

Голяма част от 15-те хиляди лобисти в Брюксел представляват големия бизнес.

”Днес само глупаци биха се осмелили да не обърнат внимание на движението, което изразява гнева и чувството на безсилие на обикновените граждани с различни професии. Не може да се игнорира фундаменталния призив за по-справедливо разпределение на богатството. Последствията [от кризата] са увеличаващите се неравенство, бедност и превръщането в жертва на тези, които най-малко могат да ги понесат. Всички тези неща водят до спада в икономиката... Трябва да се вслушаме в призива за промяна.” *Financial Times, Редакционен коментар, 16 октомври 2011г.*

ОКУПИРАЙТЕ ЕС! НАКАРАЙТЕ БАНКЕРИТЕ ДА ПЛАТЯТ!

КАК ЕС РЕШИ ПРОБЛЕМА?

ОЩЕ СТРОГИ МЕРКИ.

Във Великобритания са съкратени 490 000 работници от публичния сектор; в Ирландия са намалени надниците на нископлатените работници; в Литва правителствените планове са за орязване на публичните разходи с 30%. През 2013г. ЕС смята да наложи изисквания за дефицит не по-голям от 3% от БВП на всички страни-членки на съюза, както и за обществен дълг не повече от 60% от БВП. Това означава още и още строги мерки.

<http://www.europeaninstitute.org/April-2011/eu-austerity-country-by-country-updated-421.html>

Не поглеждай назад.
Не поглеждай назад.
Не поглеждай...

„Новите управленски планове на Европейската комисия отиват отвъд свежите строги мерки: те са рецепта за много по-същностна

либерализация на европейската икономика от тази, на която бяхме свидетели.“

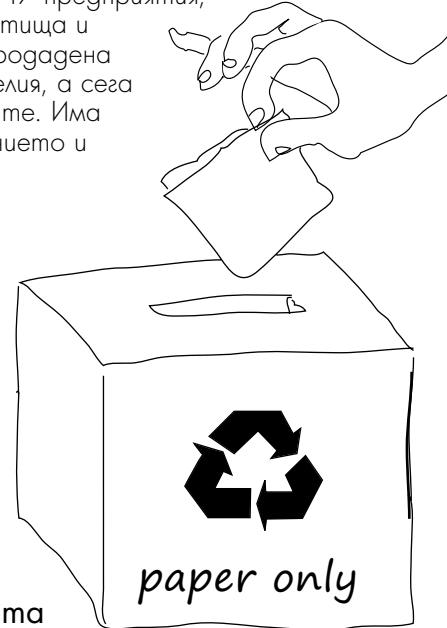
Лий Филипс, наблюдател на ЕС

ОЩЕ ПРИВАТИЗАЦИЯ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ УСЛУГИ.

Гърция разпродава своите железници, пощенските услуги и водоснабдяването; Португалия приватизира 17 предприятия; Испания разпродава държавни имоти като летища и лотарията; в България през 2011г. беше разпродадена голяма печеливша компания за тютюневи изделия, а сега се предвижда приватизацията и на железниците. Има жестоки орязвания и в сферите на образованието и здравеопазването.

„Благодарение на този закон (наскоро приетите правила за Икономическо управление на ЕС „Пакет от 6“), законно избрани служители са заменени с назначени такива, които не носят отговорност за правото си да изготвят собствените си бюджети. Повечето европейци нямат ни най-малко понятие за промяната, която се случва, още по-малко за свирепата атака срещу възможността на правителствата им да управляват.“

Сюзан Джордж, председател на Transnational Institute, автор на „Чия криза, чие бъдеще?“ (2010г.)

ПО-МАЛКО ДЕМОКРАЦИЯ.

БЕЗ НИКАКЪВ НАЦИОНАЛЕН ОБЩЕСТВЕН И ПАРЛАМЕНТАРЕН ДЕБАТ,

през есента на 2011г. Европейският парламент и Съвета на финансовите министри на ЕС взеха решение всички национални бюджети първо да бъдат одобрявани от Комисията, преди да бъдат представени пред парламента на всяка страна. Ако страните-членки на ЕС не намалят дълговете си достатъчно бързо или откажат да приемат бюджетните „предложения“ от Брюксел, то ще бъдат приложени нужните мерки. В случая с Франция, с БВП от 1.9 трилиона евро, Комисията може да поиска депозит или глоба от 20 до 100 милиарда евро!

АЛТЕРНАТИВИ ОТ 99-ТЕ ПРОЦЕНТА ЗАСЕГНАТИ

Видно е, че има голяма нужда да се приключи с опасния пазарен фундаментализъм, който създаде и влоши социалната криза. Ето някои алтернативни предложения от много граждански групи, които могат да доведат до създаването на по-справедлив и добър свят:

1. Финансовият сектор да е под обществен контрол

- Забрана на спекулативните финансови инструменти като суповете за кредитно неизпълнение и спекулациите с храна
- Въвеждане на правила, които да разделят банкирането на дребно от инвестиционното банкиране
- Въвеждане на финансови продукти само след като се докаже тяхната безопасност и обществена полезност.
- Прилагане на ограничения на размера на банките, за да няма положение, в което да са „прекалено големи, за да фалират“
- Забрана на хедж фондовете и други рисковани спекулации, които правят пари само от пари
- Въвеждане на контрол върху капиталовите потоци

2. Данъчно облагане на богатите, спекулаторите и замърсителите

- Данъчно облагане на международните финансови трансакции
- Увеличаване на данъците за богатите поне до нивата от преди 1980г.
- Спиране на субсидиите за добиване на горивни полезни изкопаеми
- Затваряне на данъчните убежища
- Създаване на тавани за заплатите и забрана на бонусите.
- Въвеждане на основен доход, достъпен за всички

3. Корпорациите да отговарят пред хората

- Създаване на нови правни устави за корпорациите, които да изискват от тях да признаят правата на работниците и природата
- Слагане на край на правилото и бизнес модела, които изискват от компаниите акционери да максимизират печалбите, независимо от последиците за обществото и околната среда.

- Въвеждане на правила за прозрачност за плащанията между правителствата и корпорациите и изискване за независими одити за влиянието им върху обществото и околната среда
- Забрана на корпоративните дарения за партии
- Затваряне на „въртящата се врата“: налагане на забрана за напускане на парламента от депутати, за да работят за корпорации, които са регулирали и наблюдавали

4. Отмяна на дълга и социализиране на банките

- Извършване на обществен одит на дълговете и отмяна на всички нелегитимни дългове
- Установяване на независим механизъм за дълговете, при който кредиторите вече не са отговорни
- Социализиране на банките, за да служат на обществените интереси и в полза на околната среда
- Затваряне на рейтинговите агенции със стопанска цел и заменянето им с независими, обществени рейтингови агенции

5. Поставяне на човешките права и тези на природата над корпорациите в международното право

- Преговаряне на всички споразумения за свободна търговия и инвестиции, така че да подсиgurяват работни места, опазване на околната среда и социалните права в международното право
- Отнемане на правото на корпорации да съдят национални правителства. Да се задължат компаниите да поставят националните и обществени нужди пред печалбите

6. Промяна на договорите в ЕС, за да се подсигури, че демокрацията и хората ще стоят над корпорациите

- Реформиране на Европейската централна банка, за да ѝ бъде позволено да заема пари с много ниски лихви директно на правителствата от ЕС, а не на банки
- Отмяна на превземането на националните бюджети от Европейската Комисия – за тях да бъде отговорно населението на всяка държава
- Отмяна на склонността на Лисабонския договор към дерегулация и контрол на инфлацията в полза на увеличението на работните места и инвестициите в справедлива и нисковъглеродна икономика
- Заменяне на индивидуалните държавни облигации (дългове) с Евро облигации. Те да бъдат инвестирани в европейски транспортни и комуникационни мрежи, възобновяема енергия, намаляване на отпадъците и социални и екологични изследвания

7. Даване на заден ход на приватизацията на обществените услуги. Отговорността да е на гражданите и работниците

- Спиране и даване на заден ход на приватизацията на всички обществени услуги и общи ресурси, като вода, здраве и образование
- Създаване на обществени услуги, позволяващи споделен контрол между граждани и работници

8. Локализиране на икономиката (банки и бизнеса)

- Парите да са в местни банки и кредитни съюзи
- Подкрепа за местни разнообразни хранителни системи
- Въвеждане на местни валути
- Оказване на помощ на общности, за да станат енергийно самостоятелни

9. Съставяне на бюджет с участието на всички граждани

- Да бъде развит механизъм, който да позволява съставянето на бюджет с участието на всички граждани на местно, регионално и международно ниво

10. Преход към справедлива нисковъглеродна икономика

- Масови инвестиции във възобновяема енергия и енергийна ефективност, за да бъде пресечена зависимостта от изкопаеми горива
- Подкрепа за радикалното приспособяване на замърсяващите индустрии към екологично устойчиво производство
- Финансиране на развитието на обществения транспорт

ДЕМОКРАТИЗИРАЙТЕ ТЪРГОВИЯТА

По време на криза създавайте бартерни пазари (за размяна на стоки без пари) и хранителни кооперативи (няколко семейства се договарят за доставки директно с фермери и производители).

Когато през 90те в Аржентина финансовата криза доведе държавата до фалит и обезценяване на местната валута, гражданите и предприятията, които имаха продукция, но не и пари да плащат на

работниците си, започнаха да обменят продукцията си с предприятия от страната и да се разплащат с работниците си в натура. В момента европейската и българската икономики преживяват спад поради вноса на стоки от третия свят, често произведени с евтин труд и експлоатация на хората и природата. Тази неравностойна търговия подбива цените на местните малки и големи производители, които не успяват да пласират по-качествените си, спазващи по-високи стандарти продукти и ги принуждава да фалират. Не е нужно да чакаме кризата да срути еврото, а трябва да действваме.

Ако сте безработни или искате да помогнете на малки производители и хора загубили работа, можете да стартирате мрежа за обмяна на стоки и услуги между производители и потребители.

Стартирайте хранителни кооперативи за директни доставки от малки производители във вашия квартал. Бъдете готови да платите по-високи цени за екологично чисти продукти – ще спестите от разходите за здравеопазване и ще подпомогнете опазването на природата и местната икономика.

Не е нужно да купувате нови стоки. Вместо това, може да инициирате бартерни пазари, по подобие на тези в Барселона, където хората си разменят без пари употребявани стоки, които не са им нужни за други, от които се нуждаят. Подобни пазари се организират дори в България. По света и у нас вече са създадени дори електронни портали за такава търговия като: www.swet.com krokotak.bg

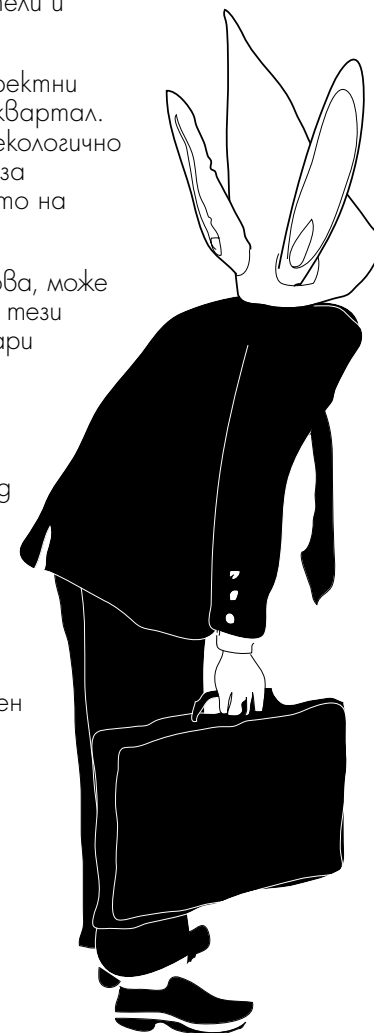
Ако сте безработни търкувайте труда си за стоки и услуги с другите

За Земята ще стартира през 2012 г портала www.mrezi.com

Как да създадете или се включите в хранителен кооператив: www.hrankoop.com

Портал за солидарна търговия с малки ферми: www.solidarno.com

Бартерна търговия в България (бизнес): <http://www.bmobarot.org> и <http://barterclub.bg>

Ние сме 99%

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ

<http://www.tni.org>

<http://www.corporateeurope.org/>

<http://neweconomics.org/>

<http://www.eurodad.org/>

<http://www.taxjustice.net>

<http://www.researchonmoneyandfinance.org>

<http://www.basicincome.org>

<http://justinvestment.org>

<http://www.waterjustice.org>

<http://www.municipalservicesproject.org>

<http://www.transitionnetwork.org>

Брошурата е изготвена
по материали на Transnational Institute
<http://www.tni.org> и конкретно

техния джобен наръчник за кризата
<http://www.tni.org/briefing/eu-crisis-pocket-guide>,
с допълнения на ЕС „За Земята“
и главата за търговия.

За Земята
Екологично сдружение